

- Att höra an till någon -är att vara anhörig
- Att stå någon nära -är att vara närstående

Socialt hållbar utveckling -det obetalda omsorgsarbetet

Martina Takter & Magdalena Andersson

Malmö stad

martina.takter@malmo.se magdalena.andersson@malmo.se

Kommission för ett socialt
hållbart Malmö.

Uppdraget

- en forskarstödd fördjupning inom området
- ökad kunskap om det obetalda omsorgsarbetet
- ett intersektionellt perspektiv
- påverkan på Malmöbornas inkomstnivåer
- förslag på åtgärder

- Samarbetsprojekt
- FINSAM i Malmö
- Halvdagskonferens den 10 november i Malmö

Vem ska betala för det obetalda omsorgsarbetet? –om socialt hållbar utveckling

- Anhörigomsorg, förvärvsarbete och försörjning
av Ann-Britt Sand
- Unga omsorgsgivare
av Monica Nordenfors, Charlotte Melander & Kristian Daneback
- Omsorg och anhöriga till personer med funktionsnedsättning
av Monica Larsson
- Närståendebördan vid psykosjukdom, dess storlek och bestämningsfaktorer
av Lena Flyckt
- Det obetalda omsorgsarbetet ur ett hälsoekonomiskt perspektiv
av Johan Jarl & Sanjib Saha

- Det obetalda omsorgsarbetet -demenssjukdomar
av Eva Granvik
- Närstående till patienter i palliativ vård och omsorg
av Magdalena Andersson
- Tills döden skiljer oss åt -om att vara äldre omsorgsgivare
av Martina Takter
- Omsorgsgivare med utländsk bakgrund
av Finnur Magnusson
- Anhöriga, sekretess och självbestämmande i omsorg och vård
av Ritva Gough
- Etiska och existentiella perspektiv -på obetalt omsorgsarbete
av Dieter Hoffmann

Förvärs-
arbetande
anhöriga

Förvärvs- arbe anhö

- Samhällssystem bygger på arbetslinje och lönearbete för full tillhörighet i socialförsäkringssystemet, dvs
  - ger effekter i nutid och framtid
- Den stora gruppen är i medelåldern, där de också förväntas förvärvsarbeta
- Fördelningen är ojämn:
kön, klasstillhörighet, etnisk eller kulturell bakgrund

Förvärvs-
arbetand
anhöriga

Anhöriga till
personer med
psykisk ohälsa

Förvärvs-
arbetand

Anhöriga till
...ner med
...k ohälsa

- Axlar bördan utan ersättning: Ca 20 tim/v, 14 % av bruttoinkomst
- Över hälften har problem med mental hälsa
- Evidensbelagda insats: Individanpassat stöd till arbete eller "supported employment"
- Förutsätter integrerat samarbete, helst ett multiprofessionellt öppenvårdsteam med samordnande kontaktperson (Case Manager)

Förvärvs-
arbetand
anhöriga

Anhöriga till
perso
psy

Anhöriga till
personer med
funktions-
nedsättning

- Omsorgsarbete som utförs i egenskap som anhörig och som förälder – Vad faller innanför föräldraansvaret?
- Svaghet för stöd enligt SoL:
  - Hur är stödet utformat?
  - Anhöriga få stöd som eget bistånd?
  - Svårigheter med att göra uppföljningar

Anhöriga till
person

Anhöriga till
personer med
funktions-
nedsättning

Förvärvs-
arbetand
anhöriga

Anhöriga till
perso
psy

Anhöriga till
personer med
funktions-
nedsättning

Anhöriga till
personer med
demenssjukdom

Stöd till anhöriga

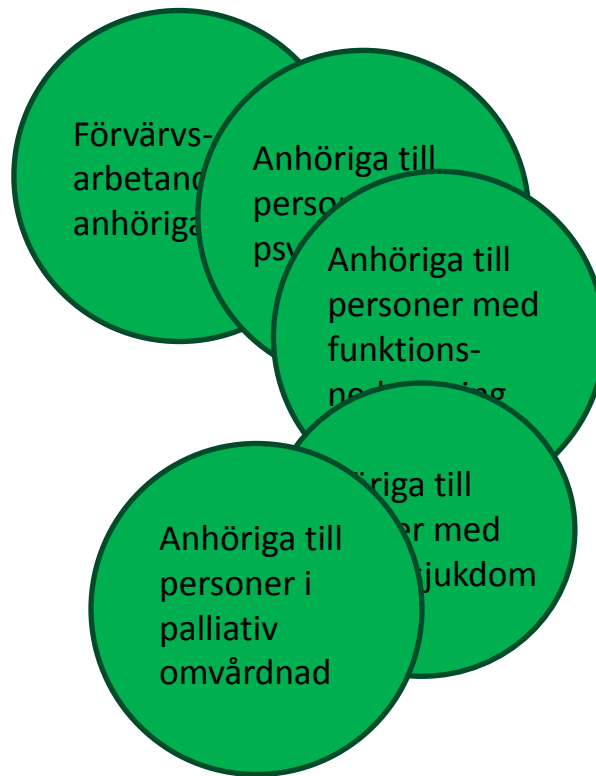
- Information om möjligheter till stöd som samhället har att erbjuda, för att få individanpassat stöd
- Kunskap om sjukdom och sjukdomsförlopp

Förvärvs-
arbetand
öriga

Anhöriga till
perso
psy

Anhöriga till
personer med
funktions-
nedsättning

Anhöriga till
personer med
demenssjukdom

- Förskjutning av vården till ordinärt boende medför ökat behov av samverkan mellan olika vårdgivare
- Deltar i vården mer eller mindre, men alla behöver någon typ av stöd
- Balans mellan att försöka arbeta eller ta ut närståendepenning
- Behöver: Utbildad personal som har god kunskap om palliativ vård, möta existentiella frågor och gärna på anhörigas egna språk

Anhöriga till personer i palliativ omvårdnad

Anhöriga till

Anhöriga till personer med funktionsnedsättning

Anhöriga till personer med sjukdom

- Förskjutning av vården mot ordinärt boende
- Otydliga gränser kring omsorgsarbete som utförs av anhöriga /offentlig verksamhet
- Anhörigas reella rättigheter bör synliggöras

Äldre omsorgsgivare

Anhöriga till personer i
aktiv vårdnad

Personer med sjukdom

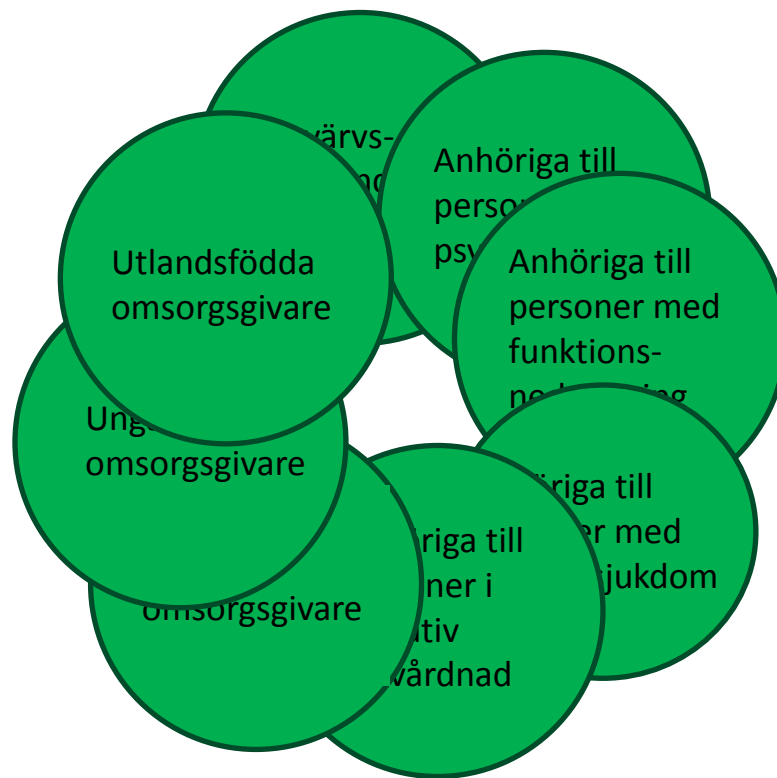
- Sju procent ägnar sig åt omfattande omsorgsarbete
- Tre procent uppger att de stannar hemma från skolan minst en dag per vecka
- Viktiga att inkludera vid utvecklandet av stödåtgärder för anhöriga

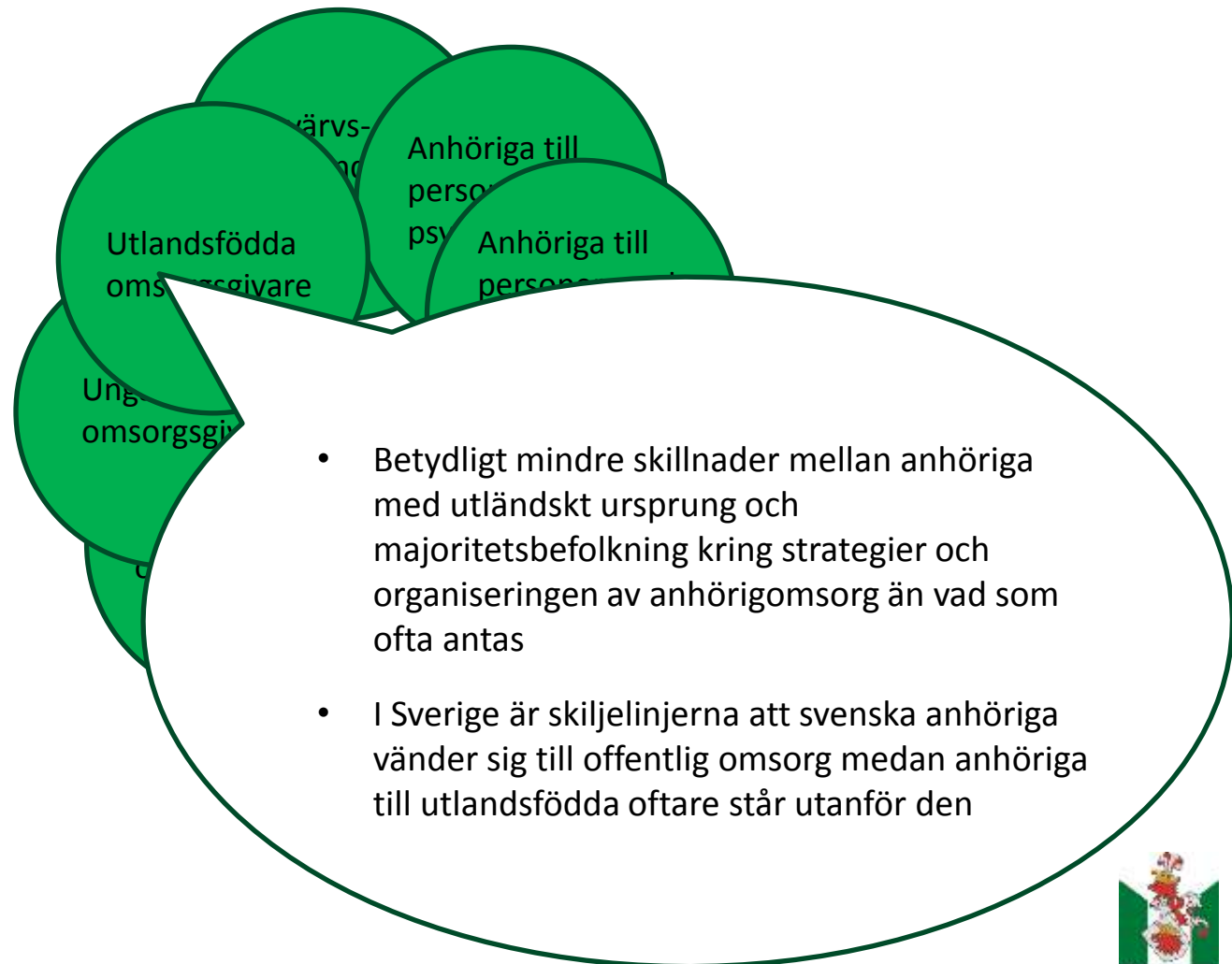
Unga omsorgsgivare

omsorgsgivare

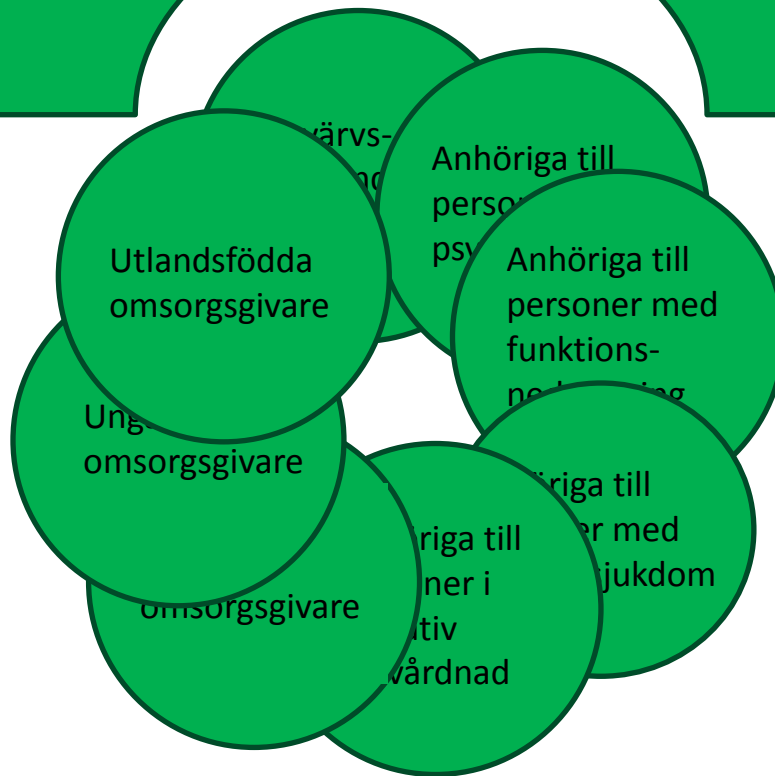
anhöriga till personer med funktionsnedsättning

anhöriga till personer med psykisk sjukdom
aktiv vårdnad

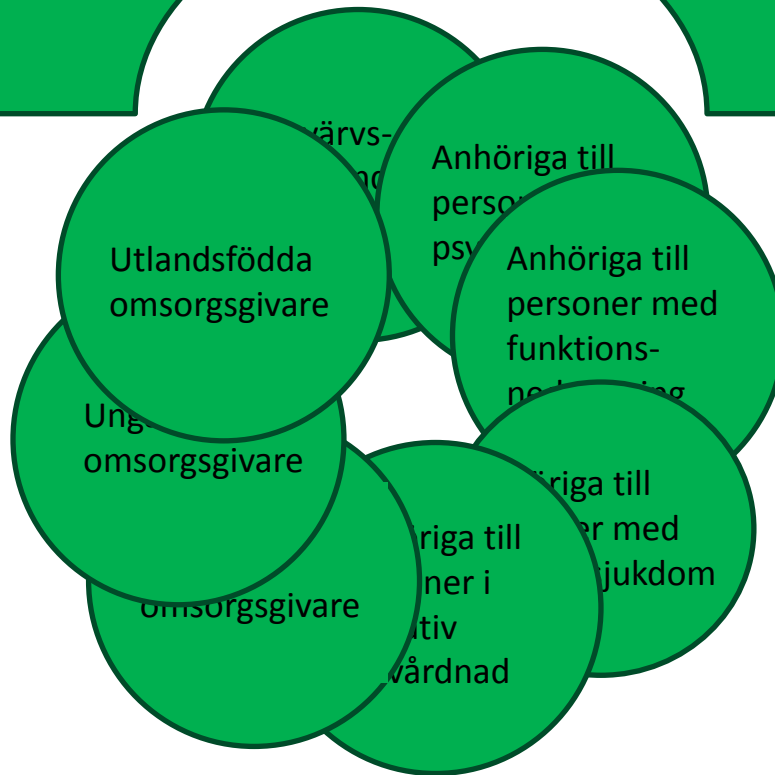

sekretess

sekretess

Etiskt och existentiellt perspektiv

sekretess

Hälsöekonomi

Etiskt och existentiellt
perspektiv

Utlandsfödda
omsorgsgivare

Ung
omsorgsgivare

omsorgsgivare

ärvs-
ng

Anhöriga till
perso
psy

Anhöriga till
personer med
funktions-
nedsättning

öriga till
er med
sjukdom

öriga till
ner i
aktiv
vårdnad

Exempel

- Informell vård för schizofreni och psykosjukdomar har skattats utgöra 2 – 33 % av totala samhällsliga kostnader (beroende på hur man räknat)
- Årlig genomsnittskostnad för informell vård: 126 000kr per/anhörig
- Dessutom en kostnad på 660 – 880 miljoner kronor för försämrad livskvalitet för anhöriga
- Det är viktigt att inkludera kostnader för informell vård, för att bortse från denna kostnadspost **riskerar att leda till felaktiga beslut där samhällets begränsade resurser inte används på bästa sätt**

Hälsöekonomi

Etiskt och ekonomiskt perspektiv

Tack för uppmärksamheten!

